

A III. ORSZÁGOS FŐÉPÍTÉSZI KONFERENCIA AJÁNLÁSAI

Az országban működő önkormányzati és területi főépítészek 1998. augusztus 26-28. között Győrött tartották harmadik konferenciájukat. A szakmai tanácskozáson „A változások képe – a képek változása” címmel a települések és a táj alakulásában tapasztalható tendenciákról, az ezzel kapcsolatos kormányzati, önkormányzati és szakmai feladatokról tárgyaltak. Ezek összegzésképpen a konferencia az alábbi megállapításokat és ajánlásokat fogalmazta meg:

- 1.) Településeink, tájaink és az ország arculata csak akkor alakítható kedvezően, ha mind a közvélemény, mind a kormányzat az építészet a nemzeti kultúra részének tekinti és ennek megfelelően kezeli. Az oktatásban és nevelésben nagyobb szerepet kell biztosítani a környezeti és vizuális kultúra iránti fogékonyság kialakításának, az ezzel kapcsolatos ismeretek átadásának.
- 2.) A településkép alakításában a szakmával egyenrangú szerepe van a társadalomnak, mindenekelőtt a lakosságnak és az azokat képviselő helyi önkormányzatoknak. A közösségi támogatása nélkül ezen a téren eredmény nem érhető el. Ezért mindenekelőtt arra van szükség, hogy a közösségeket a táj és a települések értékeinek szakszerű feldolgozásával és ismertetésével – ráébresszük az értékek megőrzésének és védelmének, valamint az új értékek teremtésének fontosságára. A szakmagyakorlás színvonalának emelése érdekében erősíteni kell az építészeti kritika szerepét.

A társadalmat hozzá kell segíteni annak a szemléletmódnak a kialakulásához, amelyben a vonzó, esztétikus és lakható környezet hozzátartozik az élet minőségéhez. Ehhez szükséges a lakosság véleményének, elvárásainak és szándékainak megismerése, az erre irányuló kutatások eredményeinek felhasználása.

A települési-igazgatási munkában – különösen a településfejlesztés és településrendezés területén, ezen belül a lakosság és az önkormányzatok kapcsolatában – egyre nagyobb mértékben kell támaszkodni a korszerű informatikai eszközökre, illetve az ezekre alapozott adatgyűjtési, adatkezelési és adatszolgáltatási lehetőségekre.

- 3.) A táj és településkép alakításával kapcsolatos követelmények – a településszerkezeti terveken és a szabályozáson keresztül – a rendezési tervekben kapnak társadalmi, közösségi jóváhagyást. Ezért el kell érni, hogy valamennyi település rendelkezzen rendezési tervvel, illetve biztosítani kell a meglévő rendezési tervek korszerűsítését. Ez – tekintettel az önkormányzatok, különösen a kistelepülések korlátozott anyagi lehetőségeire – csak állami támogatással lehetséges, amit központi forrásokból kell biztosítani.
- 4.) A természetes és az épített környezet harmóniájának biztosítása, a településképi és táji értékek megőrzése illetve fejlesztése érdekében a területrendezési tervek kidolgozásánál, jóváhagyásánál és érvényesítésénél nagyobb szerepet kell szánni a terv léptékének megfelelő és a településrendezési tervekkel harmonizáló tájrendezési munkarésznek.

Meg kell határozni a településrendezési tervek részét képező táj- és település képvédelmi munkarészek tartalmi követelményeit. Ezek kidolgozásának metodikai irányelveiben rögzíteni kell a tájkataszter vagy tájleltár készítésére, ezek bemutatására, a települési elemek (épületek, műtárgyak stb.) tájbaillesztésének igazolására vonatkozó szabályokat.

- 5.) Az építészeti minőség szempontjainak hatékony érvényesítése – az erre irányuló társadalmi akarat mellett is – a főépítészek felkészültségén, elfogadottságán és nem utolsósorban emberi adottságain múlik. Ezért fontos feladat a főépítészeti hálózat továbbfejlesztése és teljes kiépítése, a főépítészek megfelelő kiválasztása, továbbképzésük biztosítása, munkájuk kormányzati és szakmai támogatása. Meg kell teremteni a kistépülési főépítészeti munkakör ellátásának feltételeit és ebben az önkormányzatokat érdekelte kell tenni.

Az önkormányzatok ezirányú tevékenységét a kormányzatnak segítenie kell, mindennek előtt az illetékes minisztériumok ezirányú szakmai munkájának és az FVM-ben működő Főépítészeti Titkárság megerősítésével. Jogi alapot kell teremteni arra, hogy az önkormányzati főépítész egyedi ügyekben is képviselhesse az önkormányzat táj- és településképvédelmi szempontjait. A főépítész munkájának segítése, a megalapozott szakmai vélemények biztosítása érdekében kötelezővé kell tenni az önkormányzati tervtanácsok létrehozását. Így érhető el, hogy a főépítészek ne csak felelősséget érezzenek a munkájuk tárgyát képező településért, illetve tájért, hanem a döntéshozók elé szakszerű, és jogilag alátámasztott javaslatokat vigyenek.

- 6.) A településképvédelmi és a táj alakításában résztvevők munkája csak akkor lehet eredményes, ha azt megfelelő jogi környezet veszi körül. Ennek érdekében szükséges az építést és a települések ügyét érintő még hiányzó törvények és rendeletek megalkotása, valamint a meglévő jogszabályok szükséges módosítása, összehangolása.
- 7.) A táji és települési értékek megőrzése és fejlesztése összetett folyamat eredménye. Ennek az ágazatilag és szakmailag tagolt tevékenységnek koordinációja csak akkor lehet eredményes, ha a szakterület egységes és összehangolt kormányzati irányítással és képviseléssel rendelkezik.

A Főépítészeti Konferencia megbízza az Országos Főépítészeti Kollégiumot az ajánlásokban foglaltak nyilvánosságra hozatalával, illetve a megfelelő szervekhez és szervezetekhez történő eljuttatásával. Felkéri egyúttal a Kollégiumot arra is, hogy az építésügy kormányzati irányításával, az építésügyi igazgatás helyzetével kapcsolatos kérdések áttekintésére és javaslatok készítésére egy ezzel foglalkozó ad hoc bizottságot hozzon létre.

Győr-Budapest, 1998. szeptember 29.